

Завдання II етапу Всеукраїнської олімпіади з географії

Вінницька область 2023-2024 навчальний рік

9 клас

19 листопада 2023

Теоретичний тур (20 балів)

1. На використанні яких місцевих природних ресурсів ґрунтується економіка Вінницької області? Розгляньте це на прикладі кожної з галузей спеціалізації області. Чи всі наявні природні ресурси Вінницької області використовуються місцевою економікою повною мірою? Як ви думаєте, чи зміниться спеціалізація області у відносно недалекому майбутньому? Свою відповідь обґрунтуйте. **(10 балів)**

2. Прочитайте три народні прикмети про погоду:

1) Сильно блищать зорі влітку — на спеку; взимку — на мороз.

2) Із темної хмари сонце з'являється з великим жаром — на грозу.

3) Сильний вітер під час дощу обіцяє через деякий час хорошу погоду.

Використовуючи власні знання із шкільних курсів географії про атмосферні процеси, дайте роз'яснення щодо цих прикмет. Чи все тут правильно? Чи не помиляється народна мудрість, оцінюючи метеорологічні процеси? **(10 балів)**

Практичний тур (20 балів)

1. Навіщо вводять то зимовий, то літній час?

Зимовий час в Україні 12.00. Розрахуйте, який місцевий час у

- Чернівцях (26° сх. д.),
- Миколаєві (32° сх. д.),
- Харкові ($36^{\circ}30'$ сх. д.).

(8 балів)

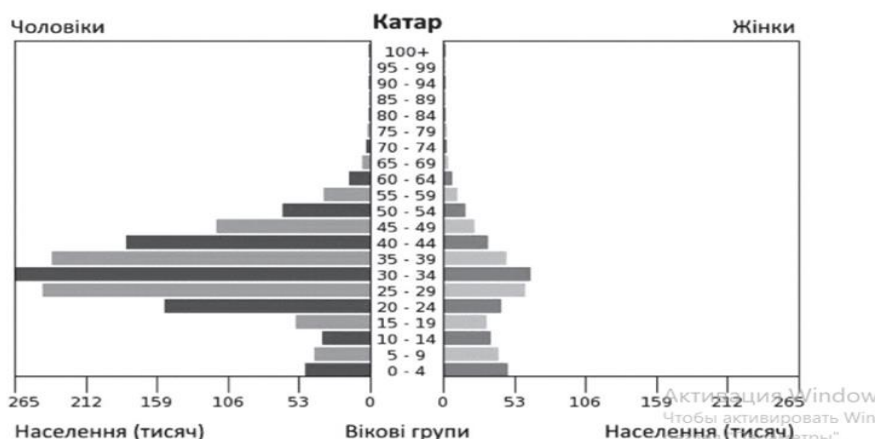
2. Фінальний етап чемпіонату світу з футболу проходить з 20 листопада по 18 грудня 2022 року в Катарі. Світова першість вперше відбувається на Близькому Сході, а також — у Північній півкулі — восени й узимку. Це обумовлено погодними умовами в країні-господарці, де в червні-липні спостерігається надмірно висока температура повітря, понад 40°C .

Крім клімату країна вирізняється серед інших і своїм населенням. На статеві-віковій піраміді є інформація про населення держави Катар. Проаналізуйте діаграму і дайте відповіді на запитання: **(6 балів)**

1). До якого типу відтворення і чому можна віднести населення Катару?

2). В яких вікових групах кількість чоловіків значно перевищує кількість жінок? Яка причина цієї диспропорції?

3). Чи характерне для Катару таке явище, як «старіння нації»?

3. Виберіть правильну відповідь використовуючи карту:

(6 балів)

1). Від пункту 5 до екватора (км):

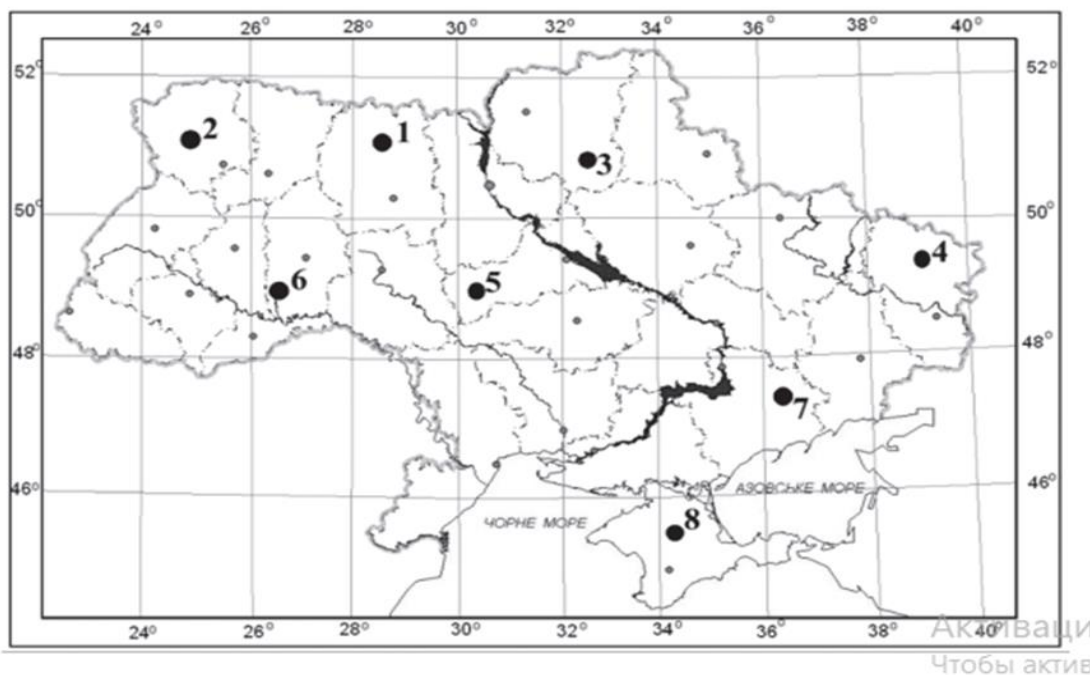
- а) 2850; б) 3350;
в) 4940; г) 5440.

2). Із цих пунктів 22 грудня день триває довше:

- а) у пунктах 7, 8; б) у пунктах 1, 2;
в) у пунктах 5, 6; г) у пунктах 3, 4.

3). Між пунктами 6 і 7 різниця в місцевому часі (хвилин):

- а) 20; б) 30;
в) 40; г) 50.

4) Кам'яне вугілля видобувають у регіонах:

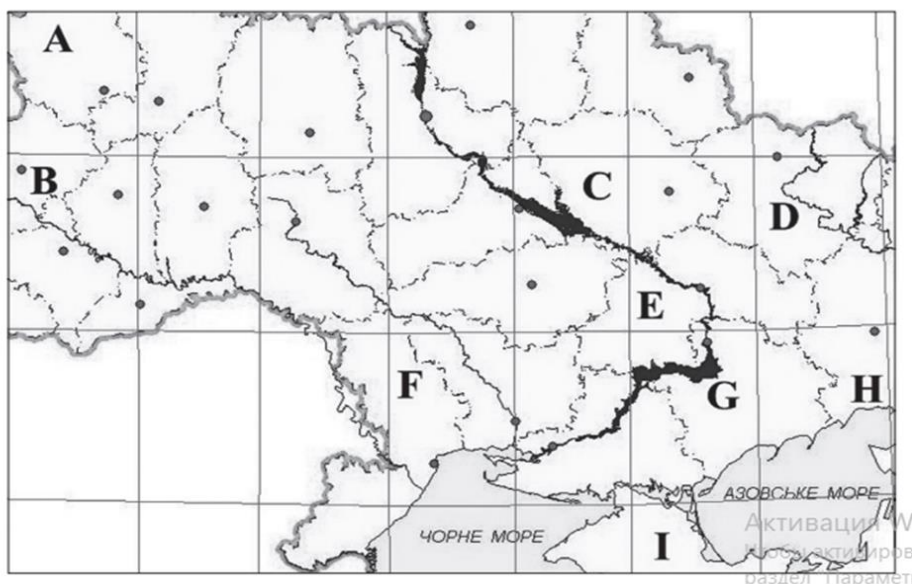
- а) А, В; б) F, D; в) С, І; г) С, G.

5) Найбільші родовища газу в Україні розробляють у регіоні:

- а) Н; б) В; в) І; г) D.

6) Найпотужніша АЕС України — в регіоні:

- а) F; б) G в) E; г) Н

I. Тестовий блок (24 балів)

Тести (максимальна кількість балів – 22)

за правильне виконання кожного з завдань:

№1-12 – 1 бал, №13-14 – від 1 до 3 балів, №15 – від 1 до 4 балів

I. Виберіть одну правильну відповідь

1. Упізнайте зональний тип ґрунтів України за його основними характеристиками. Ґрунти сформувалися в умовах недостатнього зволоження на засолених материнських породах. Мають достатньо потужний гумусовий горизонт сіро-коричневого кольору. Часто зазнають вітрової ерозії. За хімічною реакцією слаболужні.

А. Чорноземи.

Б. Сірі лісові.

В. Каштанові.

Г. Дерново-підзолисті.

2. Укажіть особливість просторової організації виробництва кольорових металів в Україні.

А концентрація підприємств в одному промисловому районі

Б комбінування всіх виробництв на одному великому підприємстві

В формування центрів, спеціалізованих на певному виробництві

Г кооперування підприємств у межах промислової агломерації

3. За наведеними прямокутними координатами точок з'ясуйте, яка з них знаходиться найближче всього до екватора.

А. X= 6064350, Y= 4308500. В. X= 6066500, Y= 4307750.

Б. X= 6067350, Y= 4309250. Г. X= 6066750, Y= 4307150.

4. Дайте пораду мандрівнику, у якому напрямку йому необхідно рухатись до найближчого океанічного узбережжя, якщо він заблукав в пустелі Наміб у червні та бачить опівдні власну тінь попереду себе.

А повернути ліворуч

Б повернути праворуч

В рухатись прямо в тому ж напрямку

Г повернути назад

5. Який із вказаних масштабів дозволяє найбільш детально відобразити місцевість?

А. 1:100 000. Б. 1:50 000. В. 1:500 000. Г. 1:1 000 000.

6. Чому взимку середня температура повітря на сході України на 2-3°C нижча, ніж на заході?

А височинний рельєф змінюється низовинним

Б збільшується частка розсіяної сонячної радіації

В послаблюється вплив циклонів з Атлантики

Г посилюється вплив акваторії Азовського моря.

7. Які з названих морів омивають береги одного з материків, але водночас двох частин світу?

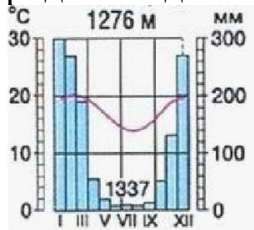
А. Саргасове та Карибське.

Б. Червоне та Аравійське.

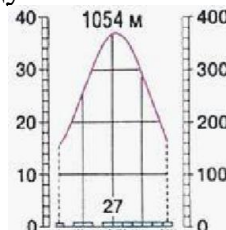
В. Південнокитайське та Філіппінське.

Г. Чорне та Азовське.

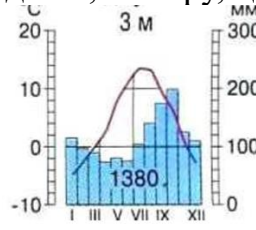
8. За наведеними кліматичними діаграмами встановіть тип клімату, який найбільш придатний для вирощування оливок, мигдалю, інжиру, цитрусових.

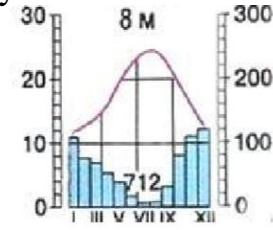
А.

Б.

В.

Г.

9. Визначте географічні координати точки-антиподу одного з географічних центрів Європи, який знаходиться на території України – села Ділового (48° пн. ш., 24° сх. д.):

А. 48° пд. ш., 24° зх. д.;

В. 48° пд. ш., 156° зх. д.;

Б. 48° пд. ш., 156° сх. д.;

Г. 42° пд. ш., 24° сх. д.

10. Відшукайте правильний ланцюг «підприємство – технологічна особливість виробництва – чинник розміщення»:

А. Хлібозавод – енергомістке – сировинний.

Б. Бавовняний комбінат – трудомістке – працересурсний.

В. Комбінат чорної металургії – матеріаломістке – науковий.

Г. Целюлозно-паперовий комбінат – водомістке – сировинний.

11. Зазначте рядок, в якому усі галузі входять у первинний сектор економіки:

А. рослинництво, лісозаготівля, торгівля

Б. сільське господарство, добувна промисловість, деревообробка

В. тваринництво, рослинництво, лісозаготівля

Г. бджільництво, виробництво меблів, добування нафти

12. Який чинник найбільше впливає на спеціалізацію скотарства в Україні?

А клімат

В тип ґрунтів

Б рельєф

Г кормова база

II. Виберіть три правильні відповіді з семи запропонованих

13. Укажіть характерні типологічні риси високорозвинених країн:

1. В структурі економіки провідна роль належить сфері послуг.

2. До переселенських країн належать Іспанія, Португалія, Мальта.

3. Країни Бенілюксу належать до «Великої сімки».

4. Скандинавські країни належать до підгрупи невеликих високорозвинених країн.

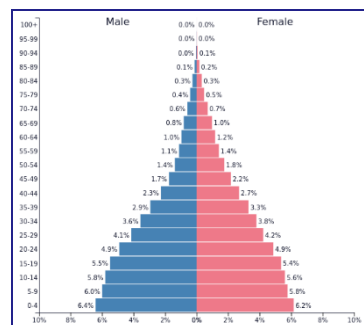
5. Країни «Великої сімки» не продають технології, а впроваджують їх у себе.

6. Австралія, Нова Зеландія, Південна Африка – переселенські країни, які мають економіку подвійного характеру (високий рівень економічного розвитку й сировинну спеціалізацію).

7. Високорозвинені країни виробляють 1/4 валового національного продукту (ВНП) світу.

14. Про які ознаки демографічної ситуації в країні свідчить статевो-вікова піраміда Гватемали за 2017 рік?

1. Невелика частка дітей та висока частка літнього населення.
2. Через імміграцію помітне збільшення частки чоловічого населення працездатного віку.
3. Висока очікувана тривалість життя при народженні.
4. В країні спостерігається високий рівень смертності населення.
5. Переважає жіноче населення, особливе серед осіб працездатного та літнього віку.
6. Відбувається стабілізація загальної чисельності населення в країні.
7. Відбувається загальне зростання чисельності населення в країні.

III. Установіть відповідність

15. Установіть домінуючий чинник формування кожного елемента територіальної структури господарства в Україні.

1 сировинний	А технопарк «Інтелектуальні інформаційні технології» (м. Київ)
2 транспортний	Б Карпатський рекреаційний район
3 науковий	В сільськогосподарська зона степу
4 екологічний	Г Придніпровський металургійний район
	Д Маріупольський зерновий термінал